

EL MAGAZÍN

Divendres, 26 de juny de 2020

MÚSICA

El festival Cruïlla
es reinventa
amb concerts al Camp Nou

ECONOMIA

Les males projeccions
econòmiques preocupen per
l'increment del deute públic

CINEMA

El retorn del cine a una certa
normalitat dona una nova
vida a un fascinant 'Little Joe'

RAFEL NADAL

**"El que defineix la personalitat
mediterrània es planta terra endins"**

ENTREVISTA

RAFEL
NADAL

“Potser el que defineix millor el Mediterrani és el gest de treure la cadira i seure al pas de la porta”

Rafel Nadal (Girona, 1954) va descobrir el poder d'atracció del mar en els seus estius d'infantesa a la platja de La Fosca. Des de llavors ha format part del seu paisatge vital, com explica al seu darrer llibre, 'Mar d'estiu' (Univers). De Stromboli a Hidra, d'Ítaca a Xipre, passant per Portlligat, aquest és un viatge sensorial pels paisatges i les cultures compartides entre els pobles que vivim entorn de la Mediterrània. Un viatge que l'autor no concep sense el contacte directe amb la gent.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós

La col·lecció que estrena aquest llibre, en el segell editorial Univers, es diu *Joie de vivre*. Ho trobo oportú, perquè és això el que expressa vostè.

És un cant a la manera mediterrània d'entendre la vida, a viure-la intensament i amb els sentits desperts, a deixar-se portar per olors, colors i gustos. Potser amb el confinament prenia un aire nostàlgic, però ara el lector el trobarà vital, que a mi és el que m'agrada que tingui. Hi ha el record dels viatges fets, però sobretot una finestra oberta als somnis dels viatges que hem de fer, dels estius que han de venir, dels menjars que tastarem.

La memòria personal ha format part de la seva obra literària des dels inicis. En això es basava *Quan érem feliços* o *Quan en dèiem xampany*, per exemple. Aquí és més marcat encara...

Sí, torna a ser la literatura de *Quan érem feliços*. Més personal, més íntima, però feta amb una voluntat literària, gens històrica. Cuidant la llengua o el ritme, perquè la gent s'ho passi bé llegint-la. Aquest tipus de literatura és la que m'interessa més, encara que en la ficció tracto el mateix tema de fons, les passions humanes.

Tenim la impressió d'un record viu i fresc. Com si acabés de fer uns viatges que potser ja fa anys que va fer. Pren notes, quan viatja?

Tinc moltes llibretes escrites. Quan viatjo escric molt, però també la ficció l'escric prèviament en llibretes. Els que ens hem guanyat la vida com a periodistes, amb la màquina d'escriure primer i amb l'ordinador després, sabem que això ens obliga contínuament a anar aixecant la vista per corregir-ho al moment. I que quan acabem d'escriure el text estigui a punt, no en brut. Quan vaig començar a fer literatura professionalment, em vaig adonar que això em trencava el ritme. Per això vaig

començar a escriure a mà, amb llibretes. Per tant, sí que hi ha una memòria instantània i detallista, però igual com a la ficció em documento però no rellegeixo mai les notes, aquí faig el mateix. Pren notes de tot, però quan em poso a escriure acostumo a partir del que he assimilat, del que està gravat a la memòria.

De petit, vostè estudia en un internat durant tel curs. A l'estiu, vacances a Palamós, concretament a La Fosca. Associa el mar a la llibertat?

Sí. La gent de la meua generació m'entendrà. Soc de la Girona grisa d'aquella època, i estudio en un internat. Amb disciplina anglesa: dinar i sopar en silenci, tancats a l'habitació cada vespre, a casa només per Nadal i Setmana Santa... i tot de cop, al voltant de Sant Pere, els pares t'agafaven i et plantaven a La Fosca. Et despertaves al matí i el primer dia aquella llum blanca t'encegava els ulls. La sorra, la sal a la pell... una bogeria dels sentits. Vius formant part de la natura que t'envolta.

“Tota la badia, un univers sencer.” El món començava i s'acabava allà.

Era l'estiueig d'abans: dos mesos a la platja i un a pagès. Crec que li passava el mateix a tothom que ho hagués viscut, val per a qualsevol lloc de la costa, o qualsevol poble del rerepaís. En lloc de la badia de La Fosca podria ser la gorga d'un riu. El Mediterrani no és la línia de la costa, són també els cent quilòmetres cap a l'interior. El que defineix la personalitat mediterrània –la vinya, el blat i l'olivera– es planta terra endins. Segurament la cosa que defineix més el Mediterrani és aquest gest d'agafar la cadira al vespre i sortir el pas de la porta. A parar la fresca, a l'estiu. Això passava a la costa o a Osona, però no passa a Noruega.

En parla com d'“una revelació” que té a Sunion, a Grècia, on hi ha el famós temple de Posidó: “Aquelles eren les nostres vinyes, les nostres oliveres, els nostres blats.”

Al Mediterrani hi ha unes dotze mil illes i illots,

mig centenar d'habitades. Són moltes, amb noms i personalitats. Totes diferents, amb alguna cosa fins i tot exòtica que et posa els sentits en alerta com et passa només quan estàs viatjant. Però al mateix temps en totes t'hi reconeixes i t'hi sents com a casa, hi veus coses familiars. Quan cau el sol i puja l'escalfor del dia, amb aquella olor de palla seca, que precedeix l'entrada de la fresca... Fins i tot passa amb la llengua, on acabes reconeixent el nom d'un vent o d'un peix que sona com en català.

Les paraules. Al primer capítol, quan parla de la infantesa a La Fosca, ja diu que és important posar noms a cada lloc i cada cosa. Per què?

Sense nom no hi ha possibilitat de compartir. Quan ets en un poble concret, només pots comparar amb aquells que saben el nom dels llocs. Perquè estàs parlant de tot el que gira al voltant d'aquests llocs, de tot allò que et recorden. Haver après de petits el nom de cada lloc fa que quan arribem a l'illa grega més allunyada siguem conscients que cada lloc i cada cosa tenen un nom, i si no el preguntem no podem parlar-ne amb la gent.

Per tant, és important no només el viatge sinó la forma de viatjar. Vostè no ens parla dels llocs més coneguts, sinó de petits descobriments.

És que moltes vegades és aquesta cosa petita la que més t'omple, la que t'evoca més records i t'omple. És molt important obrir la mirada per veure lluny, però després tornar-la a tancar per entrar en el detall del paisatge i de la gent. L'illa de Lipari, a les Eòlies, pot ser molt bonica vista des de dalt, però al cap i a la fi el més important és estar a casa d'un moliner i compartir un sopar amb ell.

És l'antítesi dels viatges d'avui: veure molt en poc temps, i viure experiències intenses.

És la tesi que intento defensar aquesta altra manera de viatjar, tot i que no critico els viatges exòtics. També he anat a veure aurores boreals, i he estat a la illa de Pasqua. Però la sensació, la pots tenir igual descobrint un racó de casa nostra que no coneixes perquè sempre hi passes de llarg.

Em parlava del moliner de l'illa de Lipari. Vostè busca un trull antiquíssim on fan oli, i en surt amb la impressió d'haver vist una manera de viure també molt antiga i en desaparició.

Vaig entendre la solitud d'aquella gent. I l'economia d'una illa com aquesta. T'adones que vivien de l'agricultura (de l'oli, de la malvasia o de les tàperes en aquest cas) i com això ha anat decaient. Veus com la gent d'aquesta illa va marxant per no tornar, és una solitud definitiva. El fill del moliner ha marxat, i no tornarà, i els pares es moriran esperant que torni. Ens van demanar si es podia anar de Barcelona a Lipari en cotxe, i els vam dir que sí, que en cotxe i ferri, sí. I pensen que el seu fill també podria fer-ho. Fins que se m'encén la llum i els demano on viu el fill, i resulta que viu a Sydney. Aquella gent no tenien consciència que ha marxat tan lluny que pots ser no es pot permetre agafar un avió per anar a passar quinze dies amb els pares.

La solitud es fa més palesa en canviar el mar d'estiu pel mar d'hivern...

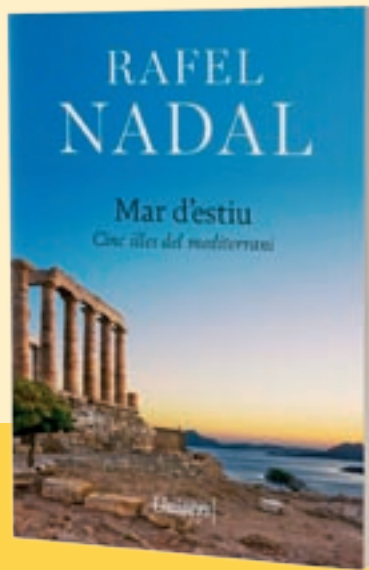
El Mediterrani, per a nosaltres, és un espectacle lluminós, però també existeix el de l'hivern, i és duríssim. Cada any aquestes illes i alguns pobles de la costa es confinen durant vuit mesos.

A Icària, veu el moment en què les famílies que han passat l'estiu a la illa s'acomienen dels que es queden. Des de la costa, els saluden fent la rateta amb un mirall.

És molt poètic, i a la vegada és trist. Reconforta veure l'amor que hi ha darrere d'un intercanvi de llum, però saps que al setembre, dels ferris en baixen tres o quatre persones i en pugen més d'un centenar, els fills i nets que han anat a passar-hi uns dies i se'n tornen a Nàpols o a Salònica o Atenes, i se'n van fins l'any següent.

Vàreu intentar seguir el rastre de la família que es saludava amb els miralls, al cap d'uns quants anys. Què els va passar?

He deixat una mica obert el final, perquè vull acabar destacant com la gent d'aquestes illes entén

“El Mediterrani d'estiu, per a nosaltres és un espectacle lluminós, però també existeix el de l'hivern, i és duríssim. Aquestes illes es confinen durant vuit mesos”

el temps d'una altra manera. Que si vols arribar a la seva ànima no pots anar amb una llibreta, fent preguntes i de pressa. Per això em va semblar sensacional el que em va dir un home: “Aquí les preguntes són molt fàcils i les respostes volen temps.” A les illes no et pots acostar a la gent i preguntar, perquè se't tanquen en banda. Has de viure amb ells uns dies perquè de manera natural i sense que tu preguntis se t'obrin. Quan tu hagi acreditat el respecte al seu orgull, mai observant-los com si fossin un experiment antropològic. Això passa amb els pagesos de les illes gregues o amb els pescadors de Portlligat, que tan fills dels semidéus clàssics són uns com els altres. I aquest és el seu atractiu.

Aquests pescadors de Portlligat, molt crítics amb Salvador Dalí, per cert.

Perquè el senten com un dels seus. Posseeixen prou coneixement de les coses per mirar-te a la cara i fer-te entendre que tu pots tenir més coneixements teòrics, però allà depens dels seus coneixements del medi. Et poden deixar pla amb una sentència, perquè la saben llarga.

Vostè sap què en deien els pescadors, d'en Dalí, però també el va tractar com a periodista.

En diversos moments. El Dalí estel·lar i el Dalí crepuscular. Quan mira passar els camions de porcs –de *cerdos*, diu ell– per la Rambla de Figueres. Però tenia una gran deferència amb els periodistes gironins. Quan deixava de parlar amb aquella entonació (“ja en tens prou?”) es podia posar a preguntar per la gent de la seva generació de Figueres, com en Canet llibreter. El que volia era saber què feien i potser retrobar els amics d'infantesa. I no li deixaven fer.

Un dels episodis més curiosos que narra és com l'erupció d'un volcà, l'Stromboli, es pot viure com un espectacle operístic.

A mi no m'agrada gaire aquesta moda d'aplaudir

una posta de sol, que em sembla una mica impostada. Però allà a Stromboli, la gent sopava de cara al volcà, que és actiu, i aplaudia cada erupció. I quan n'hi va haver una d'extraordinària, es va aixecar per aplaudir i van cridar “*bravo!*”. Vaig ser incapaç de sostreure'm a ser copartícip d'aquest moment delirant. Era tan fantàstic l'espectacle del volcà com el de cent persones que menjaven un plat d'espaguetis posant-se drets com si fossin a l'Scala de Milà.

En contrast amb aquesta grandiositat, la senzillesa. A l'illa de Naxos, un lloc carregat d'història. Què tenen a veure unes escultures amb unes cebes?

El més important, acaben essent les cebes, que és el que menjarà el pagès. Unes cebes d'aquestes tan petites, que estava lligant. I al costat, en un tancat sota un roure, hi havia un *curós*, una d'aquestes estàtues gegants de tres metres, abandonada allà. La grandiositat del món clàssic amb l'home que lliga cebes. I tots dos són fruit de la mateixa cultura, tota resumida en un hort. Li dic a la dona del pagès que si ho arreglessin, seria un lloc extraordinari perquè a prop hi ha una altra escultura d'aquestes. I ella em diu: “És que els déus no volen ser molestats”. No sé si es referia als déus clàssics o a l'home.

Xipre seria una més d'aquestes illes magnífiques, però aquí hi treu el cap el conflicte: és una illa dividida des de fa molts anys per un mur entre la part grega i la turca. Ens recorda que el Mediterrani és, també, lloc de conflicte?

És un símbol més d'aquest *mar d'hivern*. Un mur de formigó amb tanca de filferro que separa en dos Nicòsia, la capital. Una mica com passava a Berlín. Li he volgut posar com a mostra d'aquest Mediterrani que també és el del conflicte, el de les guerres o de les pasteres. Hi ha coses que no surten en el llibre, com tampoc el de les grans ciutats, o el de la riba Sud. Encara hi ha moltes històries per escriure.

OPINIÓ

Francisco Castro

DES DEL DRON

La nova normalitat és una fal·làcia

Ens estem equivocant de dalt a baix, o de baix a dalt. Ens estem equivocant tots, la societat al complet. Si hi havia algun desinformat que no entenia què era la globalització, ha vingut un bitxet repugnant de nom indecent (quina mena de nom és Covid-19?) a explicar-lo: això ens afecta a tots, és un gran desastre així que, què fem? Com diu Slavoj Žižek en el seu nou llibre, més fresc impossible, *Pandèmia*, el capitalisme neoliberal ha col·lapsat i ara el que ens toca és decidir si volem, o no, fundar un món nou.

Ho comentava en el meu anterior article en aquestes mateixes pàgines: crec que després de l'enrenou inicial, quan els aplaudiments i vinga, siguem herois, solidaritat global, estem tots en el mateix vaixell, visca, visca, s'ha anat imposant, sí, efectivament, una nova normalitat que, bàsicament, consisteix a veure com ho fan els mercats per continuar governant la nostra vida.

I així, en comptes d'una nova Era d'Aquari, per dir-ho de manera *hippy*, els governs s'esforcen a veure si són capaços d'aconseguir, a l'estil xinès però que no es noti tant (però es nota, es nota...) un hipercontrol tecnològic de la

població. Ja no serà mitjançant policies amb cara de mala llet que per poc que et despistis et posen el genoll al coll fins que et mors o et fan un informe de la senyoreta Pepis sobre el 8-M i el coronavirus. No. Ara seran els nostres millors amics, és a dir, els mòbils, a través de les seves aplicacions, els que ens hipercontrolaran hipervigilant-nos hiperatents als nostres hipercomportaments. Però,

Per primera vegada es parla obertament de la conveniència de renunciar a les llibertats personals

això sí, que continuï La Liga, televisada, sense gent ni res, que la felicitat és la felicitat. I en comptes d'apostar, com Žižek suggereix (i el meu sant pare, si visqués també suggeriria) per un nou món centrat en les persones, el que farem serà blindar els estats, centralitzant-ho tot (ja s'ha vist durant les famoses fases, com si això fos un videojoc de Supermario Bros), i, fins i tot, tancant

fronteres o fent-les menys permeables. Europa, en aquest sentit, sembla estar disposada a fer-se el harakiri per convertir-se en estats policials hermèticament tancats no solament a persones sinó al projecte europeu de solidaritat global. A defensar el terror. I, per descomptat, les nacions sense estat, si cal un altre dia parlarem d'això.

Per primera vegada a la història de la cultura occidental es parla obertament, sense cap mena de pudor, de la conveniència (ja cal que ens calcem!) de renunciar a les llibertats personals, o si més no a admetre certes retallades, en nombre, fixe'u-vos-hi, del "bé comú", que ningú sap ben bé què és. El bé comú és que la gent no es mori? Sí, és clar que sí. Però això implica que si ens neguem a ser monitoritzats, que les empreses ho sàpiguen tot de nosaltres, que el govern ho sàpiga tot, tot, tot, llavors és que ens estem oposant al bé comú, a la seguretat, a la vida? Com a exprofessor de Filosofia, em rebel·lo davant aquest tipus de raonaments perquè són clarament fal·làcies.

La nova normalitat és una enorme fal·làcia. Insisteixo: ens estem equivocant.

Carles Duarte

Severa rosa

Mireia Vidal-Conte és una de les nostres personalitats literàries més potents i singulars. Valenta, honesta, apassionada, ha anat construint una obra poètica brillant i consistent, reconeguda amb alguns dels premis més prestigiosos. L'any 2017 va publicar a l'editorial mallorquina Lleonard Muntaner *Com elles. Una antologia de poetes occidentals del segle XX*, que va ser objecte de lectures públiques i representacions teatrals. Ara amb el mateix segell ens presenta *Severa rosa*, un volum polièdric i d'una gran ambició, que ens confirma la qualitat i l'originalitat indiscutibles d'aquesta autora. El llibre, finalista del Premi de Poesia Mediterrània Pare Colom del 2019, s'inicia amb 29 poemes numerats i agrupats sota l'epígraf *Envalentada* dins d'una primera part que duu per títol 'Després de l'aigua'. Hi percebem la dona inquieta i reflexiva, essencial: "Sense ser-hi/ sense hi sóc/ sense hi ets/ sense/ i tan lleu com semblava/ la misèria." Però també hi fa memòria de Praga o s'hi sent interpel·lada per la natura, com succeeix amb el paisatge del Delta de l'Ebre. A l'epígraf següent, *Errors inaugurals*, Vidal-Conte hi inclou

un conjunt de poemes que remetent als territoris de l'Himàlaia i als antics temples budistes. És aquí on trobem el breu poema que dona nom al volum, *Severa rosa*: "Mur no trenca plor/ àvida la mar/ que l'esmicola." Clouen aquests *Errors inaugurals* uns poemes colpidors que associem a la fragilitat i a l'envelliment dels pares i al vincle fundacional que ens hi uneix.

Vidal-Conte s'expressa amb coratge, amb fermesa, commoguda, sense contemplacions

El llibre avança amb els poemes lírics i lluminosos, de mort i reconstrucció, que integren *Després de Lawrence d'Àrabis*: "Inaugurem cossos i/ olors", "Em vaig morir/ i les llàgrimes ens van confirmar/ el teu nou nom". I es completa amb *To the Monk's House*, que era la casa de Virginia Woolf i del seu marit, Leonard a Rodmell, a tocar del riu Ouse, on la gran escriptora del grup de Bloomsbury va

decidir tancar el cicle de la seva vida endinsant-s'hi amb un abric carregat de pedres. Vidal-Conte hi reprèn així l'aproximació a una figura molt present en el seu univers poètic, com demostra el seu poemari *Ouse*, del 2016. En aquest darrer apartat Vidal-Conte introdueix un poema escrit en anglès, que comença així: "*Someone takes a photo of me/now the river is my mirror*" i culmina amb aquests versos: "*Just a person who travels just me/ to nowhere but to/ you*". *Severa rosa* és un llibre profund, enigmàtic, que ens sacseja, de textos nus, cisellats amb mà precisa, esquinçats, d'imatges succeint-se, amb un vertigen que ens precipita cap a l'interior de nosaltres mateixos, amb una sensualitat descarnada. Vidal-Conte s'expressa amb coratge, amb fermesa, commoguda, sense contemplacions ni ensucraments, des del desamparament. Hi ha la mirada de l'observadora crítica de la realitat, la duresa del que és feridor i és autèntic. Ens hi acompanyen els seus referents literaris i culturals: Anne Sexton, Màrius Sampere, José Àngel Valente, Frida Kahlo, Walter Benjamin, Ida Vitale, Clarice Lispector, Miquel de Palol, Marc Romera...

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

La societat del control

En nom del control de la pandèmia del coronavirus se'ns reclama que renunciem ja del tot a la nostra privacitat. S'exigeix poder-nos rastrejar continuadament i exhaustivament per saber les nostres interaccions i contactes. Ho acceptarem sense queixar-nos, i no serà un recurs excepcional i temporal, sinó que ja quedarà. Les llibertats a les quals es renuncia, mai es recuperen, almenys no del tot. I és que la capacitat de monitorització i control sobre les nostres vides que permeten la multitud de traces que deixem a internet i en l'abundància de sensors, propis o estranys, als quals estem exposats és immensa i en gran part en som poc conscients i, de fet, li donem escassa importància. Però la té. El control sobre els ciutadans, ja sigui majoritàriament pels interessos comercials i de dades de les plataformes, ja sigui per la voracitat observadora que en nom de la seguretat practiquen els governs, a dia d'avui és gairebé absolut. La històrica especulació del filòsof Jeremy Bentham sobre una presó en la qual el presoner estaria sempre sota la mirada del vigilant ja s'ha materialitzat amb el triomf definitiu de les tecnologies digitals de la informació. El problema és que els individus en estat de vigilància perden no només la privacitat, sinó també una bona part de la seva llibertat. I es comporten de forma diferent quan se senten sempre ocupant un immens aparador, davant del qual no se sap gairebé qui hi ha.

Michel Foucault, considerava que la tasca de l'Estat modern era reduir la necessitat de vigilància creant uns ciutadans que estiguessin sempre vigilant-se els uns als altres. El filòsof francès no va conèixer el món digital, però va intuir que el control de la pròpia soci-

etat sobre ella mateixa descarregaria a l'Estat de tal obligació. En lloc de transparència i aperturisme, internet està creant un panòptic de serveis de recopilació d'informació i vigilància que se sosté sobre una cultura egocèntrica basada en dos elements: el voyeurisme i el narcisisme. La vigilància és el model de negoci d'internet. Es tracta de millorar la tecnologia contínuament per recopilar més dades sobre nosaltres i desenvolupar algoritmes més eficaços per tractar les macrodades de tal manera que tinguin més interès comercial i publicitari i, també, puguin ser utilitzades per instàncies governamentals per

Internet està creant un panòptic de serveis de recopilació d'informació i vigilància que se sosté sobre una cultura egocèntrica

qüestions de seguretat. Cada dia se sap molt més de nosaltres, en la mesura que aquest sigui un terreny que no es reguli. La pèrdua de sentit de la privacitat acaba per tenir efectes sobre la nostra llibertat d'expressió; és una condició indispensable. Les nostres interaccions a internet estan plenes de mecanismes perquè no puguem abandonar mai els llocs visitats i per acabar com a ostatges de les seves pretensions i la seva mirada. No deixa de ser curiós que s'anomenin amb l'apel·latiu afectuós de *cookies*, el que són instruments d'espionatge. Malgrat el nom, no són bondadosos.

Resulten un mecanisme extraordinàriament pervers de liquidació de la nostra privacitat i per ser convertits en una mercaderia. És extremadament grotesc que alguna cosa així pugui haver estat legalitzada.

Es pot viure en democràcia sense privacitat? La pregunta és pertinent. Els sistemes democràtics s'han sustentat i han gaudit d'una certa salut en la mesura que distingia clarament l'espai públic de l'espai privat, la sociabilitat de la intimitat. Ens conformem com a persones i desenvolupem una part substancial de la nostra vida en l'àmbit reservat d'allò particular i íntim, a partir del qual decidíem aquells aspectes que compartíem amb els nostres conciutadans, així com la forma i l'àmbit en què ho volem fer. El que és comú esdevenia sòlid, en la mesura que estava constituït per allò que les persones, lliurement, desitjàvem compartir. L'esborrat dels contorns entre allò personal i allò col·lectiu, el compartit i el mateix ens deixa amb una certa nuesa davant la mirada contínua dels *altres*. No genera condicions per major seguretat i confiança, sinó per a una més gran vulnerabilitat i neguit. El desenvolupament de la biomètrica permet en aquest moment un control absolut, a partir del reconeixement facial, del moviment de les persones en l'espai públic. Resulta preocupant l'ús a gran escala que estan fent i faran encara més els governs en nom de la seguretat. Un sistema de control que estan desenvolupant empreses privades, encara que sigui per encàrrecs públics. La Xina és l'exemple més avançat de tot això. Control absolut i carnet per punts per imposar comportaments cívics. L'autoritarisme i el totalitarisme acaben per ser cosins-germans.

Josep Aracil

Generació Z

El coronavirus està servint de revulsiu per qüestionar l'actual societat materialista, que adora el fals ídol dels diners, implorant que els rics siguin cada vegada més rics, i sacrificar per aconseguir-ho els pobres, perquè siguin cada vegada més pobres.

Afortunadament existeix la generació Z, de joves nascuts entre els anys 1994 i 2010, la figura més representativa de la qual és la noia sueca Greta Thurnberg, de 16 anys, que ha impactat en una societat que comença a qüestionar l'actual model.

Una classe política que ha perdut la seva credibilitat, sobretot en la forma d'afrontar el canvi climàtic i actualment generant dubtes més que raonables sobre l'origen de l'actual pandèmia i sobre qui en sortirà beneficiat econòmicament, que és el que realment importa, després de la seva solució.

Hi ha qui creu que una adolescent no hauria de lliurar una batalla política, sense tenir en compte que la Greta personalitza la imatge d'un relat, que ja està generant que milions de joves de 15 i 16 anys hagin entès perfectament

que la joventut s'hi juga el seu futur, els adults el seu present i terribles situacions de supervivència i els grans poder-se continuar sentint-se útils i necessaris.

Joves nadius digitals, molt més autosuficients, autodidactes i preparats, que qüestionen l'actual competir, apostant pel compartir solidari. Són innovadors i creatius i capaços de donar-li la volta a l'actual civilització prehumana, per convertir-la en una de realment humana, en una societat per a totes les edats, centrada en les persones i no en els diners i vàlida per a tothom.

NOVETATS EDITORIALS

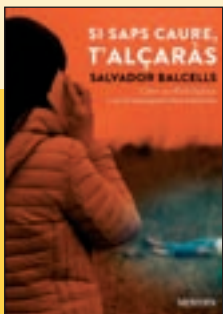
'El primer capità'
Enric Calpena
Ed. 62

Quan el jove suís Hans Gamper arriba a l'estació de França, l'any 1898, ni tan sols pot imaginar que el seu nom serà determinant en la història de la ciutat. Enric Calpena narra els inicis del Barça entre aquesta data i 1930. Una història de voluntat i determinació, en una Barcelona convulsa on un club de futbol esdevé un espai cívic de llibertat.

'Sang a la neu'
Jo Nesbo
Ed. Proa

L'escriptor suec, creador del detectiu Harry Hole, no necessita presentació. Aquesta, però, és una novel·la diferent, que mira cap a la tradició de la gran narrativa negra americana. El protagonista és aquí l'Olav Johansen, un assassí a sou que ha de matar la dona del seu cap, per encàrrec d'aquest. El problema, però, és que ell se n'ha enamorat.

'Si saps caure, t'alçaràs'
Salvador Balcells / Ed. Meteora

Més novel·la negra, en aquest cas d'autor català. Balcells va crear el personatge d'Emili Espinosa, comissari dels Mossos, que ara ha d'investigar el cas d'una dona que mor a la serra de Prades. No és una caiguda, sinó un assassinat. I la investigació deriva cap a la sergent Pilar Surroca, amiga i col·laboradora del comissari, que n'esdevé la protagonista.

'Diari de Wuhan'
Fang Fang
Columna Ed.

L'escriptora xinesa Fang Fang, que viu a Wuhan, va començar a escriure, a finals de gener, un diari sobre les experiències que es vivien a la zona zero del coronavirus. Un testimoni impactant de l'esclat d'una pandèmia que ha canviat les nostres vides. Un relat personal sobre un drama col·lectiu, i amb la voluntat literària que el fa diferent i valuós.

'LGTBI. Claus bàsiques'
E., Rodríguez / C. Carrer
Sembra Llibres

Dos activistes de l'Observatori contra l'Homofòbia de Catalunya donen en aquest llibre les claus per entendre aquest fenomen i evitar-lo. Primer, amb un resum històric (des d'Oscar Wilde al nazisme, el franquisme o els casos d'avui), i en la segona part, amb consells sobre com detectar i prevenir l'LGTBI-fòbia, sobretot en l'àmbit escolar.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

endrets
Geografia Literària dels Països Catalans
www.endrets.cat

Llorenç Soldevila

Monestir de St. Pere

“Camprodon —Catalunya, al cap i a la fi— prové dels segles obscurs i lluitadors de la desfeta visigòtica i el seu unitarisme polític, de les ràtzies dels guerrers berebers manats per àrabs, de la Marca Hispànica d'aquella família Martel que de Poitiers a Girona va establir la frontera sud darrere la qual es formaria Europa, de la fe cristiana com a absolut, del massís feudalisme dels comtes ja catalans. Tot el que, traduït en pedra, és el romànic.

És el monestir de Sant Pere de Camprodon, amb el seu temple molt ben restaurat a la fi del segle passat, el primer terç d'aquest. Les cinc absides, el campanar quadrat, la nau de creu llatina. La seva descripció, però, no explica el seu equilibri geomètric, la seva fermesa, admirables fruits de tota conjuntura feliç, com aquesta de la pedra i el volum. Dos bisbes, els de Girona i Tortosa, i l'abat de Sant Joan de les Abadesses, consagraren l'església el 1169. Una altra, més petita i anterior, ho havia estat el 904 pel comte Sunyer i el bisbe Servus Dei. Orde de Sant Benet, la reforma de Cluny. Dels monjos deixats als monjos subjectes al rigor de la regla. I totes les vicissituds fins a arribar a la Guerra del Francès, que va assolir Sant Pere, i al 1835, que van marxar-ne els darrers frares. El seu interior ens transmet una aura de noblesa, de serenor. ”

Baltasar Porcel

AUTOR
Baltasar Porcel
(1937-2009)

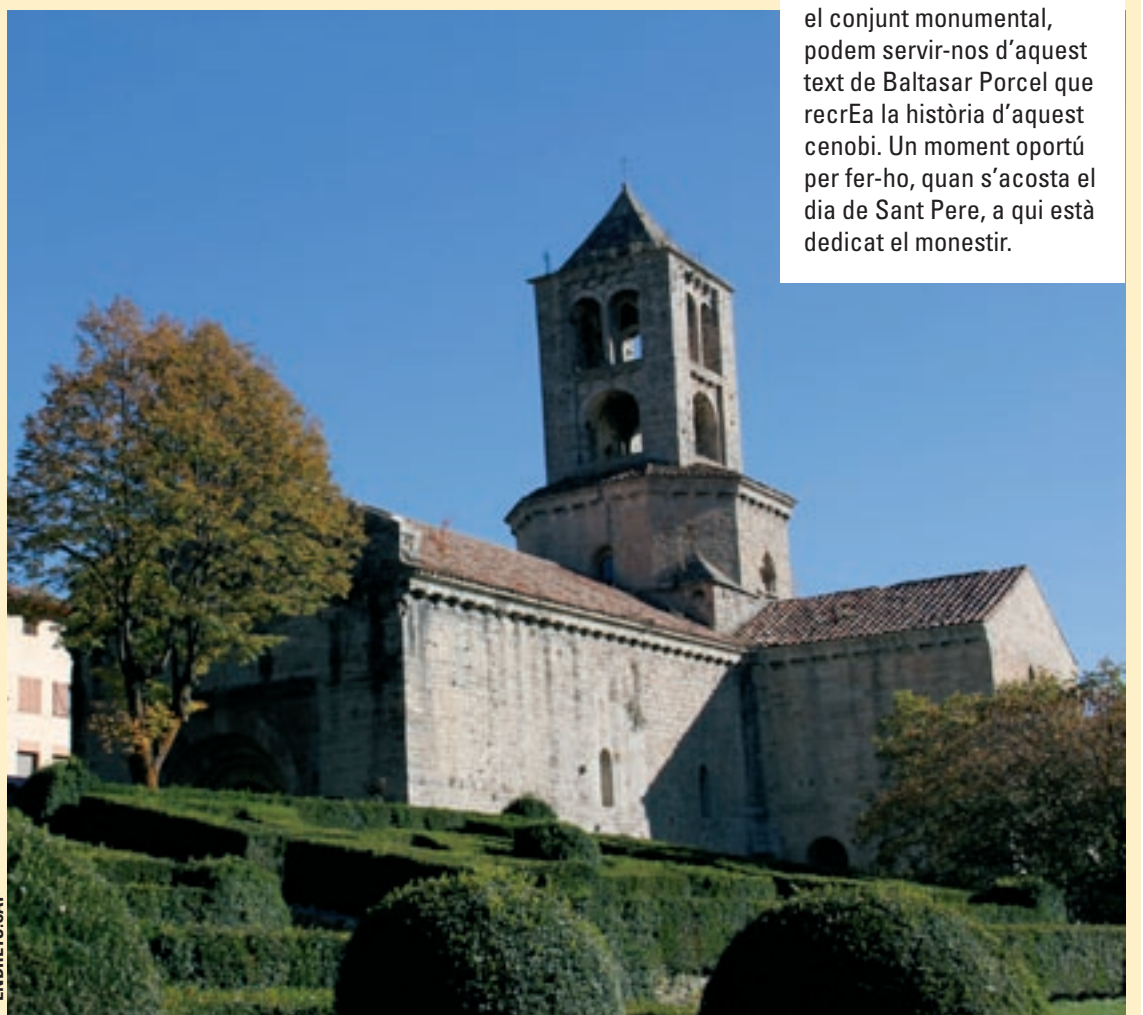
OBRA
'Camprodon, una vall de Pirineu'
Alzamora Artgràfica,
1993

INDRET
Monestir de Sant
Pere

MUNICIPI
Camprodon

COMARCA
Ripollès

Construït a mitjan segle X per Guifred II de Besalú per a l'orde benedictí, el monestir de Sant Pere de Camprodon segueix l'estil romànic i la planta és de creu llatina, amb absis central i cimbori octogonal que aguanta la torre del campanar. Al seu interior, o tenint a la vista el conjunt monumental, podem servir-nos d'aquest text de Baltasar Porcel que recrea la història d'aquest cenobi. Un moment oportú per fer-ho, quan s'acosta el dia de Sant Pere, a qui està dedicat el monestir.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

126

LÈXIC

Un dia de piscina

Avui, he decidit fer un pas important: anar a **nedar**. Fa molt de temps que no nedo i, ara m'he proposat de fer-ho regularment. Un cop al **vestidor**, començo a treure de la bossa tot el que hi porto: el **barnús**, per estrenar; el **casquet**; els **taps**, perquè no m'entri aigua a les orelles, que això em molesta molt; una **tovallola**; les **ulleres de natació**, per protegir-me els ulls; les **xanquetes**, i el **banyador**. Ah! I els **peücs d'aigua** (o **mitjons d'aigua**), encara que m'han dit que no cal portar-ne, i les **pinces de nas**, que no sé pas si me les posaré. Ja només em faltaria portar les **aletes** i el **tub** per semblar un submarinista d'aigua dolça.

Surto cap a la **zona de platja**, deixo les meves coses al banc i, mentre em preparo, miro si el **vas** de la piscina té gaire fondària; veig ben marcades les **línies de fons**, que m'ajudaran a orientar-me. Vaig cap al **carrer** on hi ha menys **nedadors**, **agafo aire** i em dispenso a **tirar-me de cap** amb decisió, com quan era jove. **Inspiro** i em llanço a l'aigua. Recordant els vells temps, començo a nedar de **crol**, fent les **remades** corresponents i agafant aire cada vegada que trec el cap. Fins i tot m'atreveixo a fer el **viratge** quan arribo a la **paret de fons**. Després faig unes quantes piscines de **braça**, unes quantes més **d'esquena** i, finalment,

una de **papallona**. Déu n'hi do, per ser el primer dia! Veig que me'n recordo prou, però també que em canso molt. Potser em convindria tenir un **monitor de natació** que m'ensenyés a respirar bé, perquè no domino gens la **respiració bilateral**, i potser és per això que em canso tant. Miro el rellotge que hi ha a la paret de la **zona d'hidromassatge** i m'adono que ja fa més de mitja hora que soc a l'aigua. Em sembla que per avui ja n'hi ha prou.

Font: quadríptic CPNL. CNL Vallès Oriental. *De cap a l'aigua: Lèxic de natació: Nedem en català!* 2016 (text adaptat)

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de **vic.ass@cpnl.cat**

ENGLISH IN A BITE

ANGLÈS

Summer Quiz 2020

Summer is finally here – sun, sea, sand, and trivia... Can you answer the following 15 questions correctly?

CATALÀ

Concurs estiu 2020

Finalment ha arribat l'estiu: sol, mar, sorra i jocs de preguntes... Podríeu respondre correctament les 15 següents preguntes?

1. The month of July is named after which famous historical person?
2. What's the northernmost capital city in the world?
3. What term is often given to a period of dry hot weather that occurs in the autumn?
4. 'Shall I compare thee to a summer's day' is the first line of a sonnet written by a famous British playwright. Who?
5. What is the capital of the U.S. state of Hawaii?
6. Which of the following would you be unlikely to find in a rock pool? crab, seaweed, starfish or salmon?
7. In which of these countries does Christmas fall in the summer? Canada, Russia, South Africa or Iceland?
8. From which language does the word picnic come from?
9. Where were the 2020 Summer Olympics supposed to have been held?
10. Corona beer comes from which country?
11. Is Tanzania north or south of the equator?
12. Bondi Beach is a popular beach in a suburb of which Australian city?
13. What country has the most coastline in the world?
14. Why wouldn't you want to stay at the 'Bangkok Hilton'?
15. Which country is the origin of the cocktail Mojito?

Matrícula oberta als cursos d'idiomes de la Universitat d'Estiu de la UVic! Cursos oberts a tothom. Proves de nivell gratuïtes. Disposem d'una àmplia oferta de cursos i horaris. Informa't a <https://www.uvic.cat/idiomes/estiu> o a idiomes@uvic.cat

Les solucions de la setmana anterior: ■ 1 f; ■ 2 c; ■ 3 j; ■ 4 e; ■ 5 a; ■ 6 h; ■ 7 b; ■ 8 d; ■ 9 g; ■ 10 i

CONCURS NARRATIVA CURTA - 1r classificat 2019

EN ROC

Sadurní Vergés · Vic

Il·lustracions: Maria Peix

«No vull que em digueu Mariona. Em dic Roc. Si em dieu Mariona, no contestaré».

La primera vegada que la meua filla Mariona —el meu fill Roc— ens va sortir amb aquest estirabot ens ho vam prendre com un joc, com una fase pasatgera. Coses de nens. Ja li passaria. El meu marit va estrafer aquell somriure fals tan típic d'ell quan no sap com encarar un situació que el supera: «Roc, oi? Vols que et diguem Roc, Mariona?». Com si tingués preparada la resposta, va contestar abans que el meu marit acabés la pregunta: «Li tinc tírria a la Mariona. No en vull saber res. A partir d'ara, Roc i només Roc». La nostra filla tenia nou anys i en aquell moment encara no ens imaginàvem que la decisió era ferma: en Roc havia arribat per quedar-se i la Mariona se n'havia anat per sempre.

Estic mentint una mica. Sí que havíem intuït que la nostra filla no era com les altres nenes de la seva classe i del barri. No, no em refereixo als estereotips que potser us venen al cap: no era un xicotot ni li agradava barallar-se ni perseguir sargantanes per arrancar-los la cua. Tot era més subtil, i potser per això fèiem veure que no ens n'adonàvem. Si els senyals haguessin estat més clars, ho hauríem entès i acceptat abans? No n'estic segura, és possible que la nostra reacció, i en especial la del meu marit, hagués estat fer tots els possibles per mirar de reeducar-la. O sigui que potser va ser la seva subtilitat el que la va salvar. Per entendre'ns: quan l'àvia li regalava una samarreta de color rosa pàl·lid adduint que seria una nena molt maca, la Mariona més aviat arrufava el nas; quan la tieta s'entossudia a jugar a nines amb ella, la Mariona no hi posava gaire interès, i si la tieta gosava dir-li que «a les nenes els agrada molt jugar a nines, t'hauria d'agradar jugar-hi», la meua filla simplement contestava: «I a mi què, el que facin les nenes?». Ens havia sortit una mica rebel, això és tot, pensàvem. Que ens digués que volia els cabells curts a principis de juliol ho vam atribuir al fet que aquell estiu era especialment calorós. Si fins i tot jo em vaig acabar tallant la cabellera! La cosa no anava més enllà d'aquests quatre detalls. Però eren detalls significatius. Una altra cosa és que no ho volguéssim veure, o més ben dit, ho vèiem però vam decidir —sense parlar-ho entre nosaltres— que no hi donàrem cap importància, no fos cas que el sol fet de donar-li'n fos un incentiu per a ella, per continuar desenvolupant aquesta faceta poc de nena amb què ens sorprenia de tant en tant.

L'endemà del «No vull que em digueu Mariona. Em dic Roc» no havia canviat d'opinió. Ni l'endemà passat, ni el següent. Cada vegada que la cridàvem pel seu nom de naixement, girava la cara. Si perdíem la paciència, es posava feta una moto. No era una rebequeria, li anava la vida. D'això, és clar, ens en vam adonar després, de moment ho vivíem amb una certa angoixa. Ja no feia gràcia, ja no era un joc, ja no tenia pinta que fos una fase pasatgera. Passaven les setmanes i en pro de la convivència, d'evitar crits i batesses i males cares, vam acceptar que a casa li diríem Roc. Bé, torno a no ser exacta del tot. No és que ho acceptéssim, és que de forma més o menys natural vam començar a dir-li Roc per facilitar-nos la vida. Fora de casa continuava sent la Mariona. El que no pot fer una mare és ignorar els senyals que li envien els seus fills, i el senyal que la Mariona m'enviava cada vegada que li

deia pel nom masculí era d'una felicitat immensa. Estava agraït, se sentia a gust, un dia fins i tot se'm va llençar als braços i em va omplir de petons. La Mariona havia esdevingut tabú. Si algun dia encara se'ns escapava el nom femení, la cara que rebuig que ens brindava era suficient perquè rectificàssim a l'acte. La Mariona era una desconeguda que no era benvinguda a casa. A casa només hi havia lloc per en Roc.

Si em concediu un incís, us diré que, ara que han passat nou anys i en Roc ja és un adult acabat d'estrenar de divuit, amb tots els alts i baixos de la seva edat, penso que algun dia el seu ell haurà de fer les paus amb la seva ella. Ell va rebutjar ella per trobar la seva identitat autèntica. Ho comprenc, fins i tot el meu marit ha acabat acceptant-ho, no sense oposar-hi resistència. Definir-se vol dir seleccionar, seleccionar vol dir rebutjar. I ell tenia clar que per definir-se com a Roc havia de rebutjar la Mariona, però en algun moment —potser encara ha de passar un temps— s'adonarà que hi ha la possibilitat de ser ell sense necessitat d'averkonyir-se d'ella. Ella se'n van anar, forma part del passat, ella és qui va fer-lo adonar que no volia ser ella. Ella va ser qui li va donar la possibilitat de desprendre-se'n per esdevenir ell. Ell, tard o d'hora, li acabarà agraït a ella la seva enorme generositat, que l'hagués deixat marxar sense fer-li més preguntes que les justes per reafirmar-lo en el que ell desitjava, que era no ser ella.

No va ser gens fàcil. Si els que ens l'estimem ens ha costat d'acceptar-ho, no cal ser una llumenera per deduir les reticències de la resta de la societat. Començant per la família, la família que no és directa però que actua i et pressiona com si ho fos, passant per amics i coneguts i acabant, és clar, amb la gent del carrer —aquelles mirades de reprovació, aquell posat de voler salvar una criatura de la perversió d'uns pares «massa moderns» que «acabaran infligint un dany irreparable a la seva filla», aquells rictus de desconcert, aquells riures dels imbècils mofant-se'n a la cara, aquella agressivitat de gent que —vés a saber!— potser veuen en Roc com un mirall incòmode on no els fa cap gràcia veure's reflectits, qui sap si per por de reconèixer en ell una valentia que menyspreen perquè no sabran tenir-la mai—.

No, no va ser gens fàcil. I no ho serà. Encara ha d'acabar els estudis, encara ha d'enfrontar-se a les primeres entrevistes de feina, als prejudicis més que probables dels gestors de recursos humans, als futurs companys de feina. Per sort, encara té tota una vida per endavant per configurar-se un món a mida de les seves necessitats.

D'aquests nou anys, que van des del primer «No vull que em digueu Mariona. Em dic Roc» fins ara, em quedo amb un moment. Un moment que, si em permeteu el clixé, em quedarà gravat a la memòria per sempre. Tinc ganes d'explicar-vos-

Maria Peix

ho i aquest és el motiu que m'ha fet decidir a emprendre aquest relat. És el moment en què vaig entendre que no hi hauria marxa enrere: Va ser fa cinc anys, al principi de l'adolescència d'en Roc. Tot just li havien començat a despuntar els pits. Un dia el vaig enxampar posant-se unes tires elàstiques molt cenyides, que no li feien cap falta perquè el poc desenvolupament pectoral que presentava es podia confondre perfectament amb greix corporal —encara no era el moment, encara no era un signe de feminitat!—. La seva resposta, és clar, va ser contundent: «Són per dissimular-me aquesta merda de tetes que m'estan creixent». Aquesta és l'expressió que va fer servir: «Merda de tetes». Vaig respirar fons: «Ja ho sé, Amor, però és que et faran mal. No et calen. No... espera un temps... encara no». Em vaig sorprendre no sabent gestionar gaire bé la situació —una no s'adona que no està preparada per certes coses fins que no s'hi troba—. Va insistir, convençut, impassible, amb la determinació d'algú que ja ha pres una decisió i no es planteja ni remotament de renunciar-hi: «No em fan mal. Són tires esportives i només m'estrenyen una miqueta, estic bé». Em va contestar amb tanta naturalitat, que de seguida va deixar de preocupar-me. El meu marit no s'hi va fixar. Aquell cap de setmana havíem quedat per anar a una excursió guiada per la muntanya. Érem en Roc, jo i un grup de persones de la comarca. Coneixíem algú, però la majoria només eren coneguts de vista, d'haver-nos creuat algun dia al supermercat o pel carrer. El meu marit va decidir a última hora que no vindria perquè li havia sorgit un imprevist a la feina. Era una excusa tant recurrent,

que no em vaig ni molestar a insistir: senzillament no li venia de gust anar d'excursió i la seva manera de fer-m'ho saber era dir que tenia feina.

Era mig matí i anàvem seguint un caminó, muntanya amunt, amb el guia i la resta del grup. La majoria eren famílies amb criatures. Des del primer moment el guia es va dirigir a qui havia sigut la Mariona com a noi, amb naturalitat. En Roc tenia tretze anys i s'havia presentat com a Roc, com no podia ser d'altra manera. Amb els cabells curts i la roba que duia t'hi havies de fixar molt per adonar-te que biològicament era una noia. Quan vam passar prop d'un riu el guia va cridar: «Tot-hom que vulgui pot banyar-se!». Com que ningú no es movia, perquè encara érem a abril i feia una mica de fresca, el mateix guia, per fer-nos perdre la

I en aquell moment vaig recuperar forces i em vaig sentir plena de confiança. Per primera vegada vaig ser plenament conscient que no hi hauria marxa enrere, petés qui petés, vingués el que hagués de venir.

vergonya, va ser el primer de treure's els pantalons i la samarreta i es va llençar a l'aigua. En Roc no s'ho va pensar dues vegades i també s'hi va llençar, amb aquella espontaneïtat típica de l'edat. Portava banyador de noi, però també duia les tires elàstiques cenyides al tors per dissimular-li els pits. En aquell moment els nervis em van paraitzar. Em vaig marejar. Si no fos perquè estava envoltada d'arbres que em van servir per recolzar-me, hauria caigut a terra. Mai havia tingut el meu fill exposat així, amb el seu problema, indefens davant de la mirada dels desconeguts: presentat com a Roc, amb els cabells curts, l'actitud de noi, el banyador masculí... i aquelles tires elàstiques que el delataven.

Però llavors va passar. És a dir, el que va passar és que no va passar res. El guia va tenir dos segons de desconcert i després va continuar com si res, fent bromes amb en Roc i esquitxant-se l'un a l'altre dins de l'aigua. El meu fill creixia en confiança. Ningú més no es va banyar. Jo tenia els cinc sentits posats al meu voltant pel que pogués passar, però la resta d'excursionistes tampoc no va fer cap comentari, o almenys tothom va saber ser discret davant nostre. Després d'uns minuts el guia i en Roc van sortir de l'aigua, es van vestir i vam continuar l'excursió. «M'ho he passat molt bé, Mama. T'hauries d'haver ficat a l'aigua amb nosaltres!». El guia em va picar l'ullet amb complicitat: «El teu fill té el nom que li correspon: serà fort com un roc». I en aquell moment vaig recuperar forces i em vaig sentir plena de confiança. Per primera vegada vaig ser plenament conscient que no hi hauria marxa enrere, petés qui petés, vingués el que hagués de venir. Plena de confiança en mi mateixa, amb en Roc i amb el món on li tocava lluitar per sobreviure. Em vaig sentir estranyament relaxada. Llavors ho vaig saber. Vaig saber que se'n sortiria.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

BOB MARLEY
'Legend'

Island, 1984

L'11 de maig de 1981 Bob Marley va morir de càncer als 36 anys, després de poc més d'una dècada de carrera. Tres anys després, el 8 de maig de 1984, es va publicar aquest *Legend*, una mena de grans èxits del cantant jamaicà que s'ha convertit en el disc de reggae més venut de la història. Va ser Bob Marley qui va popularitzar a tot el món el reggae, que tant influiria en el rock i, sobretot, en el punk. En total són 14 temes que tothom en un moment o altre ha escoltat, com la preciosa i melancòlica "No Woman, No Cry", l'única versió en directe del disc, amb la participació activa del públic, que jo no em cansaria mai d'escoltar. Però el llistó no es baixa mai: la imbatible "Could You Be Loved", les reivindicatives "Get Up, Stand Up" i "One Love / People Get Ready", l'acústica "Redemption Song" o la convulsa "I Shot the Sheriff", que es va fer famosa gràcies a una versió d'Eric Clapton. Personalment, m'encanten l'opti-

mista "Three Little Birds", la rítmica "Exodus" i "Buffalo Soldier", on recorda el paper dels soldats negres durant la Guerra de Secessió dels Estats Units. A pràcticament totes les cançons l'acompanya el seu grup de sempre, the Wailers, tots plegats llançant el missatge universal d'amor, esperança i comprensió que sempre va acompanyar Bob Marley. No soc gaire amic dels discos de grans èxits; aquest n'és l'excepció.

EL TEST

Jordi Company (Sixtus)

Primer instrument que vas tocar? El piano. **Primer grup del qual vas formar part?** Contracorrent. **Primer concert?** Amb Contracorrent al teatre de l'escola a la festa final de quart d'ESO, cap al 2011. **Primer disc que et vas comprar?** El primer d'Oques Grasses. **Quants discos tens?** En tenia una trentena al cotxe i me'ls van robar tots. **Salva'n tres.** *Fans del sol*, d'Oques Grasses; *Paradise*, de Dub Inc, i *En moviment!*, d'Obrint Pas. **Un concert (com a públic) per recordar.** Dub Inc a l'Apolo de Barcelona i també la Telecogresca del 2014 amb Ska-p i Oques Grasses.

NOTES

El Cruïlla es reinventa amb concerts al camp del Barça

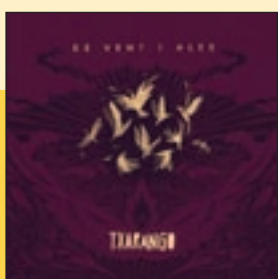
El festival Cruïlla de Barcelona no se celebrarà amb el format habitual però finalment els seus organitzadors l'han aconseguit salvar i, rebatejat com a Cruïlla XXS, ha programat un seguit de concerts a tot d'espais emblemàtics de la capital catalana. La programació, que de moment compta amb més de 200 artistes nacionals, combinarà concerts musicals amb espectacles de circ, teatre i dansa, a més d'un cartell inèdit amb concerts d'artistes catalans i espanyols des de la gespa del Camp Nou. El plat fort d'aquest Cruïlla XXS, precisament, és l'acord que els promotors del festival han signat amb el Futbol Club Barcelona per celebrar un cicle de

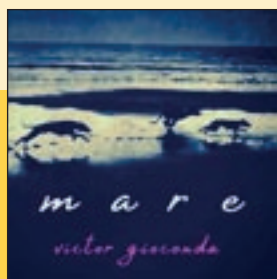
concerts, per primer cop, al Camp Nou amb una vintena d'artistes al juliol i l'agost. Aquesta setmana hi havia confirmats Sopa de Cabra (que hi faran doblat, ja que les entrades per la primera cita del 17 de juliol van volar en poques hores), Nil Moliner, Ismael Serrano, Fuel Fandango, León Benavente, Viva Suecia i Els Amics de les Arts, per fer actuacions amb un aforament limitat a 800 persones. A part del camp del Barça, el Cruïlla XXS també ha programat concerts i espectacles en altres espais emblemàtics de Barcelona com l'Anella Olímpica, el Disseny Hub, el Poble Espanyol (el 9 de juliol hi actuaran els osonencs Obeses), l'Hospital de Sant Pau o el Teatre Nacional de Catalunya, on cantarà la manlleuena Paula Valls el dissabte 4 de juliol.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

TXARANGO
'De vent i ales'

El quart i últim disc de Txarango farà les delícies dels seus seguidors. És llarg (16 peces), pel que fa a so és continuista (tot i que s'amplia el ventall estilístic) i pel que fa a lletres, tot i ser un disc de comiat, no hi ha gaire moments lacrimògens i l'aposta és per l'alegria, l'esperança i les ganes de tirar endavant. Bons remeis per combatre les apaties i tot tipus de virus. I tot i que el disc us el podeu descarregar gratis, per gota que pugueu adquirir el format físic. És un autèntic tresor amb un llibret amb les lletres i dotzenes de fotografies que val molt la pena.

VÍCTOR GIOCONDA
'Mare'

Darrere de Víctor Gioconda s'hi amaga Francesc Rubiño, un músic de Lloret de Mar que ha tocat molts registres ja que l'hem pogut escoltar fent des d'havaneres fins a rock dur (amb Tro, una enyorada banda amb qui va arribar a editar un sol disc, *El fossar de les moreres*). Ara reprèn la seva faceta de cantautor pop amb *Mare*, un disc dedicat a la seva progenitora amb cançons com *Bressol*, *Dolça* o *Entre nosaltres*. L'àlbum arriba després d'*Independència*, un treball que Rubiño es va autoeditar el 2019 i que, com *Mare*, de moment només s'ha publicat digitalment.

FLASHY ICE CREAM
'Don Gelato'

Flashy Ice Cream és un duet de trap i músiques urbanes de Sabadell format pels cantants Sneaky Flex i Giancana –aquests són, evidentment, els seus noms artístics– amb la complicitat del productor Daax. I durant el confinament, a part d'atipar-se de gelats, han aprofitat per gravar el seu segon àlbum farcit de versos de protesta i reflexió posant èmfasi sobretot en el concepte de *carpe diem* davant un futur cada vegada més incert. El disc s'obre amb *Drip galàctic* i *Celebro i bec*, peces no aptes per a orelles massa sensibles ni per a mares i pares patidors.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

LA INCERTESA DE L'ENDEUTAMENT

Quan els organismes econòmics de les institucions o els serveis d'estudis de bancs posen la bola de vidre en marxa per determinar l'evolució de les economies, acostumen a venir ganes de posar-se a tremolar. Oi més en l'actual context, amb una pandèmia global que ha posat de potes enlaire fins i tot les economies més sòlides i les que, com les del sud d'Europa, no en són tant, de sòlides.

Generalment, les previsions no acostumen a ser unànimes en la quantia d'una pujada o un descens en el PIB i en l'atur, els dos principals indicadors que ocupen els titulars dels diaris quan es publiquen els informes dels organismes econòmics. Ara, la disparitat es multiplica. L'OCDE apunta a descensos del PIB espanyol d'entre l'11% i el 14%, segons si hi ha rebrot o no. El Banc d'Espanya encara és més pessimista i situa el descens del 15%. Són males notícies, perquè aquests són els últims informes publicats i empitjoren notablement projeccions que havien fet la Unió Europea i el Fons Monetari Internacional unes setmanes enrere i que situaven la caiguda entre el 8% i el 9%.

Hi ha encara un marge per als optimistes. Anualment l'escola de negocis ESADE edita un treball en el qual analitza les previsions que han fet diferents organismes i serveis d'estudi i els relaciona amb el resultat final de l'evolució oficial del PIB i el mercat de treball. Es diu la diana ESADE i s'hi pot comprovar que els errors són més freqüents que els encerts. En l'actual situació, amb un context de canvi permanent, les previsions tenen una esperança de vida més aviat breu. No se sap si hi haurà rebrot, ni la seva intensitat, ni la localització exacta, ni el grau de confinament que seria necessari si es produís. Fer prediccions és més un exercici d'astrologia que de veritable ciència econòmica.

Com que tot és incert, convé centrar-se més en les certeses i, fa pocs dies, se'n va conèixer una que té forts efectes econòmics i que, tot i ser una certesa, només fa que obrir moltes incerteses. L'Estat espanyol ha superat el seu rècord de deute públic. Era previsible, si es tenen presents totes les qüestions que té per atendre, però el fet cert és que com que el punt de partida ja era prou elevat, la situació

no deixa de resultar preocupant.

La dada que ha donat a conèixer el Banc d'Espanya és la que correspon al mes d'abril. Hi va haver un increment del deute en 10.500 milions d'euros. Si se suma tot el que s'ha incrementat el deute des del començament de la crisi, són 33.000 milions d'euros. I com que la dada és del mes d'abril, significa que aquest és l'augment en un mes i mig de crisi. En aquest temps s'havia superat el rècord històric d'endeutament de l'Estat. El Regne d'Espanya té un endeutament d'1,22 bilions d'euros. L'equivalent al 99% del PIB.

En l'actual situació de tipus d'interès baix, el problema és menys greu, però com que una part d'aquest deute té un termini de pagament llarg, no s'acaba de saber quin grau d'afectació pot acabar comportant. En els temps de la crisi més profunda, aquells en què l'indicador de moda era la prima de risc, els interessos del deute tenien un pes més elevat en els pressupostos que les prestacions d'atur. I les prestacions d'atur estaven en xifres rècord, perquè n'hi havia més que mai.

Encara està per veure l'evolució del deute dels mesos de maig i, sobretot, del de juny. En aquest període de temps s'hauran afegit a les responsabilitats de l'Estat nous pagaments per fer front a l'emergència sanitària. I també a l'econòmica. Les prestacions de desocupació dels que han perdut directament la feina, i també dels que, sense perdre-la, estan en situació d'ERTO, les pagues dobles de pensionistes i personal

públic, i la introducció de l'ingrés mínim vital. I tot plegat, en una ocupació que va caient, amb menys ingressos per a la Seguretat Social, unes empreses que no generen beneficis i, per tant, pagaran menys impost de societats i un seguit d'indicadors que assenyalen que l'Estat ingressarà menys. L'única certesa acreditable és que venen temps de gran incertesa.

Per tot plegat, és una veritable irresponsabilitat que els governs europeus ajornin decisions que són imprescindibles per garantir unes prestacions mínimes per part d'estats que han estat fortament colpejats per la crisi sanitària. Segurament, és cert que l'Estat espanyol va desaprovechar l'oportunitat de fer millor les coses quan l'economia, aproximadament, avançava. No es va desendeutar, més aviat al contrari: el creixement del deute ja es produïa abans de l'alarma sanitària. Però condemnar ara al precipici una ciutadania colpejada per la malaltia i pels seus efectes sanitaris i econòmics només es pot qualificar com un acarnissament.

Aquesta Europa que en els discursos es diu unida, no es construirà des de la desconfiança i la revenja. Ara són temps d'alarma sense precedents i calen mesures sense precedents. Les receptes del passat han tingut resultats ja prou constatables: més desigualtat i menys Europa. Calen noves eines.

INDICADORS

Caiguda industrial

L'índex de volum de negoci a la indústria, exclouent-ne l'energia, decreix un 39,1% interanual a Catalunya l'abril del 2020. L'aturada generalitzada del sector pel permís retribuït recuperable decretat pel govern és la causa de fons de la davallada. Per grans sectors industrials, baixen els béns de consum un 17,5%, els béns d'equipament un 75,1% i els béns intermedis un 35,8%.

Respir mínim en afiliació

L'afiliació a la Seguretat Social ha viscut un respir mínim durant el mes de maig, segons dades de la Generalitat. Després de les grans davallades dels mesos precedents, el nombre d'afiliats es va incrementar un 0,14% respecte al mes d'abril. És un creixement que no arriba a compensar les caigudes anteriors, i en termes interanuals encara hi ha un 4,5% menys d'afiliats que el 2019.

CINEMES

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

'Little Joe'

De Jessica Hausner

Mons asèptics

Jessica Hausner, directora de films com *Lovely Rita* (2001), *Hotel* (2004) o *Amour Fou* (2016), ha estat una de les estrelles del certamen cinematogràfic D'A 2020, que enguany s'ha pogut seguir per internet a través del portal de cinema en visió Filmin i FilminCat. Enmig de la retrospectiva dedicada a aquesta cineasta austríaca hem tingut l'oportunitat de reveure la seva darrera proposta, *Little Joe*, després de passar per la Secció Oficial del festival de Canes. Ara, aquesta cinta pren vida de nou gràcies a la seva estrena en cinemes en el que s'intueix un retorn a una certa normalitat després de l'excepcionalitat viscuda sota la crisi sanitària que hem patit.

Little Joe, coproducció austríaca amb Gran Bretanya i Alemanya, i rodada en anglès, és un fascinant film de ciència-ficció que desconstrueix

els codis del gènere a partir de motius troncs del fantàstic com és el traspasar els límits del coneixement i la infecció col·lectiva. Trobem una mare separada, Alice (Emily Beecham –guardonada com a millor actriu al Festival de Canes–), que es dedica a conrear noves espècies de plantes creades genèticament per buscar una flor de propietats terapèutiques. Aquesta flor de la felicitat que esclata amb uns filaments vermells és un avenç per a la humanitat que pot servir per millorar el benestar efectiu de persones depressives, per exemple.

Alice batejarà la flor com el seu propi fill, Little Joe, però els seus efectes benefactors són posats en qüestió ja que sembla que el pol·len flairat afecta el cervell dels humans d'una manera ines-

perada, provocant modificacions en el seu comportament. La premissa argumental ens recorda inevitablement el clàssic *La invasión de los ladrones de cuerpos* (1956), de Robert Wise, que en un context de Guerra Freda plantejava la suplantació dels humans per uns dobles idèntics. Els clonats mantienien l'aspecte físic exterior però, en canvi, es comportaven com a automats, éssers mancats de sentiments.

Un dels grans encerts d'aquest sorprenent film és una acurada i brillant posada en escena que privilegiava les preses geomètriques, a estones sembla un cinema de l'abstracció, amb un treball monocromàtic d'espais i vestuaris que accentua la gelor estètica. La frontalitat estàtica dels enquadraments, així com els lents plans de llarga durada, acompanyat d'un temps parsimoniós, redueix el muntatge al mínim. I una banda sonora a base de percussió, música diacrònica, d'arrels japoneses, gens emfàtica i que ens recorda les músiques dels films de Wes Anderson, també dona aquest aire glacial al film. De la mateixa manera, les interpretacions encarracades i la dicció imposada reforcen la percepció d'uns éssers humans que encomanen una sensació d'alienació.

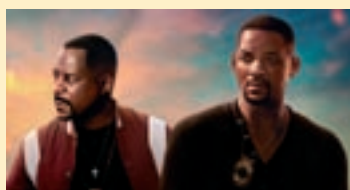
Aquí rau una de les belles paradoxes del film, el sentiment alienant dels personatges, reforçat per la concepció visual i sonora comentada, que ja es feia present abans del contagi i de la seva transformació sota els efectes de l'enigmàtica flor. Un extrem que subratlla la poderosa reflexió de la cineasta sobre la identitat humana i la seva ambigüitat a través del fingiment. Per acabar, cal dir que a part d'Emily Beecham, el repartiment es completa amb Kerry Fox, Ben Whishaw, Kit Connor o Lindsay Duncan.

SINOPSIS

1917

Regne Unit 2019. Dir. Sam Mendes. Amb George MacKay i Dean-Charles Chapman. Drama bèl·lic. El 1917, en plena Primera Guerra Mundial, al nord de França, dos soldats britànics, Schofield i Blake, reben la missió aparentment impossible: lliurar en una cursa contra rellotge un missatge amb l'objectiu d'evitar una emboscada que podria acabar amb una massacre. Un soldat dels que podrien morir és germà de Blake.

BAD BOYS FOR LIFE

EUA 2020. Dir. Bilall Fallah i Adil El Arbi. Amb Will Smith, Martin Lawrence i Jacob Scipio. Acció. En aquest tercer lliurament de la franquícia, els policies Mike Lowrey i Marcus Burnett tornen a patricular junts per

intentar derrotar Armant Armes, el líder d'un càrtel de drogues mexicana a Miami.

BLOODSHOT

EUA 2020. Dir. Dave Wilson. Amb Vin Diesel, Eiza González i Sam Heughan. Acció. Ray Garrison, també conegut com a Bloodshot, és ressuscitat per la companyia Rising Spirit Technologies a través de l'ús de nanotecnologia. Mentre lluita per recuperar la memòria, Ray tracta de tornar a ser el que era abans de sofrir l'accident que el deixaria amnèsic. Pel·lícula basada en el còmic *Valiant*, creat per Kevin VanHook, Don Perlin i Bob Layton.

CINEMA PARADISO

Itàlia 1988. Dir. Giuseppe Tornatore. Amb Marco Leonardi, Philippe Noiret, Agnese Nano i Jacques Perrin. Drama. Salvatore, director de cinema d'èxit, torna al seu poble natal per assistir al funeral del seu vell amic Alfredo, que va ser el projectonista de cinema

local durant la seva infància a Sicília. Aviat els records del seu primer amor amb la bella Elena i de tots els capítols que van marcar la seva felicitat tornen a la seva ment, i connecten Salvatore amb la comunitat que va abandonar trenta anys enrere.

CUESTIÓN DE JUSTICIA

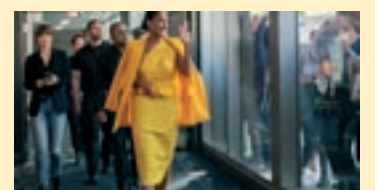
EUA 2019. Dir. Destin Cretton. Amb Michael B. Jordan, Jamie Foxx i Brie Larson. Drama. Conta la història real del jove advocat Bryan Stevenson i de la seva històrica batalla per la justícia. Després de llicenciar-se a Harvard, Bryan rep ofertes de treball molt lucratives. Però ell prefereix posar rumb a Alabama per defensar persones que han estat condemnades erròniament o que mancaven de recursos per tenir una representació

legal adequada, i ho fa amb el suport de l'activista local Eva Ansley. Un dels seus primers i més turbulents casos és el de Walter McMillian, que l'any 1987 va ser sentenciat a la pena de mort per l'assassinat d'una noia de 18 anys, malgrat que les proves demostraven clarament la seva innocència. En els anys posteriors, Bryan es veu embolicat en un laberint de maniobres legals i polítiques i d'un racisme obert i descarcat mentre lluita per Walter i altres com ell, tot i tenir-ho tot en contra, inclòs el sistema legal.

ONWARD

EUA 2020. Dir. Dan Scanlon. Animació. Ambientat en un món de fantasia suburbana, dos germans elfs adolescents, Ian i Barley Lightfoot, s'embarquen en una aventura en la qual es proposen descobrir si existeix encara una mica de màgia en el món que els permeti passar un últim dia amb el seu pare, que va morir quan ells eren encara molt petits com per poder recordar-ho.

PERSONAL ASSISTANT

EUA 2020. Dir. Nisha Ganatra. Amb Dakota Johnson, Tracee Ellis Ross i Ice Cube. Comèdia. Ambientada en la vibrant escena musical de Los Angeles, explica la història de Grace Davis, una superestrella el talent i l'ego de la qual han aconseguit límits insospitats. Maggie és la seva assistent, una noia amb més feina de la que pot fer i en la qual continua latent el seu somni de la infància: convertir-se en productora musical. Quan el mànager de Grace li ofereix una oportunitat que podria alterar el rumb de la seva carrera, Maggie i Grace comencen a ordinar un complicat pla amb el qual estan decidides a canviar per sempre les seves vides.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge
Casal Camprodoní	1917	22.00	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00

RIBES DE FRESE		Divendres	Dissabte	Diumenge
Catalunya	James y el melocotón gigante	-	19.00	-

VIC		Divendres	Dissabte i diumenge	Dimecres i dijous
Sucre	Human Lost	18.00 i 20.20	19.25 i 21.45	18.00 i 20.20
	Padre no hay más que uno	18.35	17.10	18.35
	Cinema Paradiso	18.00	17.00 i 18.50	18.00
	Cinema Paradiso (VOSE)	21.10	21.30	21.10
	Personal Assistant	18.20 i 22.00	16.45, 19.20 i 22.00	18.20 i 22.00
	Mad Max: Fúria en la carretera	19.15 i 21.30	19.15 i 21.35	19.15 i 21.30
	Onward	18.10	17.10	18.10
	Cuestión de justicia	21.50	19.10	21.50
	Jumanji: siguiente nivel	17.50	16.45	17.50
	Bloodshot	20.30	17.00, 19.15 i 21.45	20.30
	Onward (cat.)	17.10	16.30 i 19.40	17.10
	Bohemian Rhapsody	-	21.45	-
	Los Goonies	17.15 i 19.40	17.00 i 19.25	17.15 i 19.40
	Mad Max: Fúria en (...) (VOSE)	22.15	22.00	22.15
	Bohemian Rhapsody (VOSE)	21.45	22.00	21.45

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	Frida	18.00	18.00	-	17.00
	El hoyo	20.00	20.00	18.00	19.00
	Bohemian Rhapsody	22.00 (VOSE)	22.00 (VOSE)	20.00	21.00
	Les vides de Marona	-	16.00	16.00	-

GRANOLLERS		De divendres a dijous
Ocine	Onward	16.15, 18.30 i 20.45
	Bloodshot (Atmos)	17.00, 19.15 i 22.00
	Onward (Atmos)	17.15 i 19.30
	El hombre invisible (Atmos)	21.45
	Operación Panda	16.45
	Human Lost	18.45 i 21.00
	El hombre invisible	16.00 i 18.30 / 20.00
	Cuestión de justicia	21.30 / 17.00
	Las aventuras del Dr. Dolittle	17.00
	Cinema Paradiso	19.30
	Parásitos	22.00
	Sonic, la película	17.30 i 19.45
	Bad Boys for Life	22.00
	The Gentlemen	16.45, 20.00 i 22.30
	Personal Assistant	17.00, 19.45 i 22.15 / 18.30
	Hasta que la boda nos separe	16.00 i 21.00
	Invisibles	16.00, 18.15, 20.30 i 22.40
	1917	22.30
	Jumanji: siguiente nivel	17.30
	Fantasy Island	20.00 i 22.15

GRANOLLERS		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts	Dijous
Cinema Edison	Jojo Rabbit	22.00 (VOSE)	21.00	-	-	-
	Cartas a Roxane	19.00 (VOSE)	18.00	19.00 (VO)	-	-
	Les vides de Marona	-	-	11.30	-	-
	La innocència	-	-	-	20.00	-
	Judy	-	-	-	-	20.00 (VOSE)

ALEGRIA INTERIOR

Eulàlia Robert, directora de PNL Barcelona

I què passa amb els nostres valors?

Podríem dir que els valors són criteris que ens motiven a prendre decisions a la vida, però no són criteris arbitraris, com podria ser algun color o forma a l'hora d'escollir un moble, sinó que són aquells criteris que prevalen en diferents èpoques de la nostra vida i en diferents àmbits.

Valors són aspectes com la llibertat, l'honestedat, la justícia o la seguretat.

Els valors són la nostra brúixola interior. Si actuem d'acord amb els nostres valors ens sentim íntegres i congruents. De vegades les decisions difícils en la vida es deuen al fet que les vivim com conflictes de valors. Si hem de triar entre honestedat i justícia, i tots dos són valors importants, podem viure la situació com un conflicte intern. Però quan en prenem consciència, segurament podem trobar formes de combinar l'honestedat i la justícia.

És probable que siguem totalment conscients d'alguns dels nostres valors, i també és probable que no en tinguem presents d'altres.

Per exemple, pot ser que jo sigui conscient que la creativitat, la il·lusió i l'aprenentatge són valors que m'impulsen i motiven, però pot ser que la seguretat també sigui un valor per a mi i jo no me'n doni compte fins que no hagi de triar entre la creativitat i la seguretat.

I quan pot ocórrer això? Pot ocórrer

quan ens trobem en situacions diferents de les habituals, quan alguna cosa en la nostra vida canvia. En aquests moments podem adonar-nos que, potser, per sobre de la creativitat hi ha la seguretat nostra o dels nostres éssers estimats.

Els valors actuen i es reorganitzen de forma jeràrquica i és precisament aquesta reorganització de prioritats la que passa quan vivim situacions excepcionals.

Els valors estan molt relacionats amb les nostres emocions. Per exemple, si jo interpreto que algú està coartant la meua llibertat o actuant en contra de la justícia és possible que m'entristeixi o m'enfadi.

I precisament en aquests moments, en els quals molts de nosaltres tenim, potser, la sensació d'estar sortint d'un somni, és quan podem ser més conscients dels nostres valors. Un somni en què els nostres desitjos s'han vist complerts o s'han vist truncats. Potser la nostra vida ha donat, o està donant, un gir de 180 graus. Estem prenent decisions que anàvem posposant fa temps o potser hem decidit seguir amb algun projecte que pensàvem abandonar? Sigui el que sigui, estarà influït pels nostres valors.

Tant si hem estem realitzant el nostre viatge a Ítaca com si hem estat a la cova al voltant de foc, de quina manera ens hem mantingut connectats amb la nostra brúixola interior?

I entre aquestes reflexions, quina és la nostra aposta ara? Després de constatar que el món pot parar-se o pot girar en sentit contrari, de quina manera escollim seguir caminant si realment apostem per nosaltres i la nostra congruència?

És ara quan precisament l'ésser conscient dels nostres valors agafa la major importància, perquè seran els nostres valors els que ens guïïn i donin sentit a les decisions que prenguem.

I com diu el refrany, *fets són amors i no bones raons*, les decisions que prenguem vindran motivades pels nostres valors.

Estiguem atents.

L'HORÒSCOP

Dhanna Astròloga

Del 26-06-2020 al 02-07-2020

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Mart a Àries t'ofereix un estímul extra. Sobretot pots sentir-te encoratjat a iniciar projectes laborals en solitari, així com afrontar nous reptes de caire més personal.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Amb Venus per Casa II recuperes el control de l'economia, però també et dones alguns plaers. Una persona més jove que tu es fa present i iniciu converses en secret.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Venus a Bessons et dota d'un extra de *sex-appeal* i pot ser que no et manquin els/les amants. Sigues curós amb la correspondència, un document important es podria perdre.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

El teu ànim és serè i procures tenir els teus espais de relaxació i en la intimitat. Etapa d'estudis o de grans reflexions. T'enfoques a tenir una major estabilitat.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Vius l'etapa de l'any en què et sents més predisposat a la reflexió. Mart en trànsit per Casa IX impulsa a un augment de l'activitat física i els desplaçaments o viatges.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Et mous per aconseguir recursos amb els qual afrontar un projecte, que en molts casos serà en parella o amb un soci. El Sol a Casa XI t'il·lusiona i empeny cap al futur.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Mart porta moviment al sector de la parella. Si hi havia assumptes pendents de resoldre, ara poden sortir a la llum. Algunes persones del signe dubten entre dos amors.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Mart es mou pel teu sector laboral, el que inclina a la reactivació de la feina i una tornada a l'activitat habitual. Sigues prudent amb els objectes punxeguts i el foc.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Es reactiva el sector amorós i dels fills. Estàs conqueridor i amb millor ànim, com rejoyent. Si algú entra a la teua vida sentimental, no corris i ja s'anirà mostrand.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Podries descobrir un secret familiar que canviï la visió d'algunes coses de la teua vida. Estàs més territorial i defenses el que consideres que és teu, sobretot a la llar.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Amb Mart per Casa III compta fins a deu abans de parlar ja que podries vessar-la i crear un conflicte. Si hi havia un assumpte pendent amb els germans, en podeu parlar.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Si hi ha un sector on t'has de posar les piles és en l'econòmic, ja que podries arribar a tenir problemes de liquiditat. Amb Mart a Casa II, bon moment per iniciar una dieta.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1									■			
2						■						
3		■									■	
4							■					
5					■							
6			■							■		
7	■							■				
8				■								■
9									■			
10						■						
11		■									■	
12							■					
13					■							

HORIZONTALS: 1. Espècie endèmica de les Índies feta de vellut. Mata diplodocus a cops d'agulla / 2. Adobà amb rendent antic, com a ca l'Alomar. No rodolo, que malmeto a cops de roc / 3. La fi del fil. Grassor dels nostres dies. Cap de cony / 4. Si no fos tan pobra podria haver les maires. Varietat de ca comestible / 5. Se sol fer abans d'abusar. Prometedor com l'any que ve / 6. Poca cosa. La més arrossegada de casa. Sempre són al mig del carrer / 7. Píndoles de sensibilitat (sovint indigestes). Peix a la panxa del facinerós / 8. Ecologistes mallorquins. Clavo la roba de la cadira d'en Benet el periodista / 9. Enganxar un paper sense clip ni cola ni re. Manyoc de cabells pel clatell / 10. Exhibició del torero valencià. Clavar de punxa, que gairebé és com cardar / 11. Tercera de tres. Orla heràldica feta amb ciclamen i molt d'amor. Tercera del tros / 12. Tractament entre gent pròxima a segona. Llista amb ínfulas / 13. Comiat a una desena de persones alhora. Lliçons, sobretot de socials.

VERTICALS: 1. Mongol amb una calma de mameluc. Anelleta per passar-hi el gafet / 2. Retrogust de poniol. Gasta moltes sabates i mitjons, però tots iguals. Extrems del United / 3. Com a escorça no és banal. Primer dels quatre de l'ovni / 4. Tot i ser barbamec sap llatí. Ens ajuntàveu a mi, que sóc gallec, amb un qualsevol / 5. Vist per sota és autèntic. Prometi un canvi gens prometedor / 6. Un parell de catets. Tan saberut com pot ser un home de revista. Lògica avocàlica / 7. El rei no va despullat però marejat sí. Rèplica al servei (que és cosa descomptada). Un parell més / 8. S'ha de ser sabatot, per treure un llibre tan gruixut... Interlocutora ideal de Jesús / 9. Responsable de la gerundització de la causa. Darrers papers per a esquiroles i porquerols / 10. Company de l'holotip, i tan fart com ell. Patis acollidors però amb excés d'efedres / 11. Cor de mula. Fútil conversa sobre el xerrac i la corriola. Nevera mentidera / 12. Auxilio el veí, que ho demanava. Obertures no aptes per a malhumorats.

SUDOKUS

AMIC

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: molt difícil

		5		4				
			8					6
			1			3	7	
			6			7		
		7			1			4
		8		3			9	
	3			8			4	
	8	2	9					
	7	4				9	5	

Dificultat: mitjana

								2
2		8	9				6	
		6		2	8			5
	3	7			9			
				3	5	9		7
9	6							4
6	7		8					4
	4		3		2			
3	8	9		7	4			

SOLUCIONS

6	7	4	2	1	3	9	5	8
5	8	2	9	6	4	3	7	1
1	3	9	7	8	5	6	4	2
2	6	8	4	3	7	1	9	5
3	9	7	5	2	1	8	6	4
4	5	1	6	9	8	7	2	3
8	2	6	1	5	9	4	3	7
9	4	3	8	7	2	5	1	6
7	1	5	3	4	6	2	8	9

Dificultat: molt difícil

3	8	9	5	7	4	1	6	2
1	4	5	3	6	2	7	9	8
6	7	2	8	9	1	5	3	4
9	6	1	2	8	7	3	4	5
8	2	4	6	3	5	9	1	7
5	3	7	4	1	9	2	8	6
7	9	6	1	2	8	4	5	3
2	5	8	9	4	3	6	7	1
4	1	3	7	5	6	8	2	9

Dificultat: mitjana

A	D	E	U	C	L	A	S	S	E	S
T	U	T	E	I	G	E	L	E	N	C
E	C	I	C	L	A	M	O	R	O	
F	A	E	N	A	D	A	R	D	A	R
A	D	J	U	N	T	A	R	E	L	B
G	O	B	E	N	T	A	T	X	O	
P	O	E	M	E	S	N	E	R	O	
C	O	B	A	I	E	T	A	R	R	
U	S	A	R	O	S	P	E	R		
M	I	S	E	R	A	X	U	L	I	X
O	B	E	S	I	T	A	T			
A	L	U	M	A	R	O	C	O	L	O
C	O	N	I	L	L	E	T			

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Ara més que mai necessitem estar ben informats

Per només **29€**
podeu llegir durant
tres mesos **EL 9 NOU**
en format digital

Per saber com afecta a la comarca i a la nostra vida quotidiana l'aparició del coronavirus, llegiu **EL 9 NOU**.

La informació de proximitat explicada amb rigor.

Informeu-vos a través d'un mitjà de confiança.

Aproveiteu l'oportunitat. Doneu-vos d'alta a través d'**el9nou.cat** o trucant al **93 889 49 49** i demaneu per subscripcions.

QUIOSC DIGITAL

Si no disposeu d'un punt de venda proper per comprar **EL 9 NOU**, ara podeu accedir a la versió impresa en format digital per llegir-la des de qualsevol dispositiu. Podeu comprar exemplars solts o edicions endarrerides. Com fer-ho?

- 1. Entreu a EL9NOU.CAT.** Seleccioneu la pestanya "Quiosc digital" a la capçalera de la web o a la imatge de portada del diari.
- 2. Trieu l'edició.** Escolliu l'exemplar d'**EL 9 NOU** del dia que vulgueu. Pagueu amb targeta de crèdit amb totes les garanties de seguretat.
- 3. Llegiu el diari.** El teniu disponible al telèfon, a la tauleta o a l'ordinador quan vulgueu.